

Átmeneti időszak – 1844 tavasztól 1844 őszig

I. Az 1843-as és 1844-es szakaszok összehasonlítása és szembeállítása

1. A KÉT SZAKASZ KÖZÖTTI KÜLÖNBSÉGEK. - Mint azt a 21. fejezet általános bemutatásakor megjegyeztük, a Miller-mozgalomnak két különböző szakasza van, az egyik közvetlen követte a másikat. Ezeknek a közismert neve „1843”-as és „1844”-es szakasz volt, mint a remény és várakozás csúcspontja, amit 1843-ról 1844-re helyeztek át. Az első, folyamatos fejlődés mellett több mint egy évtizedet vett igénybe, és 1831 nyaratól 1844 tavaszáig tartott. A másik rövid időre volt összezsúfolva - 1844. augusztustól októberig, rövid, intenzív és emelkedő volt. Az 1843-as szakasz az „1843-as zsidó szentéven alapult”, - melyről úgy tudták, hogy 1843 tavaszától 1844 tavaszáig terjed, ha polgári, vagyis naprendszeri számítás szerint vesszük.

Az 1843-as szakaszban Krisztus eljövételét valamikor a két határidő között várták, vagyis az „1843”-as zsidó év vége előtt, melyről a millerita vezetők sok tanulmányozás után úgy hitték, hogy 1844. április 18-án a naplementével végződik. De az 1843-as szakasz vezetői sohasem határoztak meg konkrét időpontot. Ezzel ellentétben, az 1844-es szakasz idején általánosan azt várták, hogy Krisztus kijön a szentek szentjéből, vagyis a mennyei valóságból, hogy megáldja népét a valóságos Engesztelés napján, vagyis a 7. hónap 10. napján. Megértették, hogy ez 1844. október 22-vel azonos, a 2300 év vége, **(785)** és ezért ezt a különleges napot a várakozás nagy napjának jelölték meg.

2. AZ ÉRDEKLŐDÉST A FÖLDRŐL A MENNYBE HELYEZIK ÁT. - Az 1843-as szakasz idején a szentélynek a 2300 év végén történő megtisztítását várták, a föld tűz általi elpusztulásával, hasonlóan az özönvíz előtti világnak a vízözön általi elpusztításához. A szentély e megtisztításával párhuzamosan, és annak részeként az egyház is megtisztul minden bűntől és tisztátalanságtól. Ezért a hangsúly e korábbi szakaszban a földön volt.

Azonban a mózesi szentély és az ősi szertartások alapos tanulmányozása eredményeként az 1844-es szakaszhoz egy új tényező járult, és a szertartások évenkénti ismétlődését, a nagy valóság evangéliumi jelképének tekintették, melyet Krisztus valósított meg egyszer és mindenkorra az ember

megváltásáért. Ebben az ősi szolgálatban meglátták Jézust, mint a mi nagy Főpapunkat, aki a Szentek Szentjében végzi értünk szolgálatát, jelképezve a mennyei valóságot, amint azt a régi mózesi szentélyszolgálat szerint meghatározták. A megvalósulás reménysége arra irányult, mikor Krisztus mennyből való eljövetelekor befejezi Főpapi szolgálatát, megáldja várakozó népét, és összegyűjti szentjeit, - ami hitük szerint az Ő második eljövetelkor lesz.

3. 1844-BEN A VEZETÉS MÁS KEZEKBE KERÜL ÁT. - Az 1843-as szakaszban Miller tevékeny vezetője volt a mozgalomnak, a hozzá csatlakozott, különböző vallású tehetséges és tudós lelkészekkel, akik aprólékos pontossággal kutatták Miller összes álláspontjának történelmi, naptári és csillagászati alapját. Ezek a tudósok véghezvittek egy sor fontos módosítást vagy tökéletesítést hoztak magukkal, elsősorban a kereszt helyzetéről és dátumának meghatározásáról a 70 hét utolsó hetében, és így tökéletesítették és megalapozták álláspontjait. Ezeket a módosításokat viszont közzétették a *Signs of the Times* és a *Midnight Cry* újságokban, és a mozgalom irányadó álláspontjaivá váltak, amint az 1843-as csúcspontjához érkezett. Másrészt, a kezdeményezés és vezetés a „hetedik hónapi” szakaszban nem másnak, **(786)** mint Millernek és közeli társainak a kezében volt, bár hamarosan az összes többi csatlakozott hozzájuk.

4. „VÁRAKOZÁSI IDŐ” KÖVETI AZ 1843-AS SZAKASZT. - Április 18. naplementével (1844) az „1843”-as zsidó év lejárt, egy rövid időszak követte áprilistól júliusig, az úgynevezett „várakozási idő” vagy „szunnyadás ideje”. Ezt megelőzően a hetedik hó tizedik napja volt hangsúlyos, vagyis az 1844-es szakasz, mely július végén kezdődött, és október 22-én érte el csúcspontját. Ez a „szunnyadás ideje” először a zavar és közömbösség időszaka volt, de rövidesen utat engedett az 1844-es szakasz világos meggyőződésének és intenzív cselekvésének.

5. A KERESZT DÁTUMA A HÉT „KÖZEPÉN”, ÉS NEM A HÉT VÉGÉN VAN. - Az 1843-as szakaszban Miller az általánosan elfogadott Kr. u. 33. keltezéssel indult, a hetvenedik hét végén. De munkatársai, alapos és hosszú kutatás után felülvizsgálták ezt az álláspontot, és a keresztet a hetvenedik hét „közepére” keltezték, jobban a bizonyítékokra alapoztak, és ez most megfelelt a prófécia sajátos követelményének. Azonban meg kell jegyeznünk, hogy a két időszak, a 70 hét és a 2300 év közös kezdete mindig Kr. e. 457 volt. Az egész mozgalom idején a milleriták ezen álláspontja sohasem változott sem a fokozatosan erősödő 1843-as szakaszban, sem az 1844-es csúcsponton. A prófétikus idő elhelyezését Artaxerxes 7. évében rögzítették és

változatlannak tekintették, és sem ellenség, sem barát soha nem is kérdőjelezte meg a mozgalom egyik szakaszában sem.

6. AZ 1335 ÉV VÉGÉT 1844-IG HOSSZABBÍTOTTÁK MEG. - Mint említettük, az 1843-as szakaszban a milleriták szemében határozottan a föld volt az a hely, amelyről azt hitték, hogy amikor az Úrnak vissza kell térnie, hogy megtisztítsa, az egyházat is meg fogja tisztítani. Az 1844-es szakaszban figyelmük a mennybe irányult, ahonnan Urukat várták főpapi szolgálata végén, a valóságos nagy Engesztelés napján. **(787)** A föld megsemmisítésének hangsúlyozása most mélyebb fogalmat nyert. Nem történt alapvető változás a próféciaértelmezés és magyarázás területén. A nagy vázlatprófécia és a hozzájuk kapcsolódott próféciai idők ugyanazok maradtak, a 2300 és az 1335 év együttvégeződő időszakainak felülvizsgálása kivételével, most várhatóan a zsidó év 1844-ben lesz, az 1843 helyett.

7. A TELJES ÉVEK ÉS AZ ŐSZI ÜNNEPKÖRÖK OKTÓBER 22-HÖZ VEZETNEK. - A végső dátum meghosszabbítása elkerülhetetlenül szükséges volt, mivel a Kr.e. 457 és Kr.u. 1843 teljes évének megállapítása szükséges volt ahhoz, hogy a prófécia által meghatározott 2300 teljes évet megkapják (ezt hívták a teljes évek törvényének). De mivel a 2300 év és a hozzá kapcsolódó 70 hét nem közösen kezdődtek Kr.e. 457 őszéig, ezért átér az év vége 1844 őszéhez.

Mivel Krisztus, a mi Húsvéti Bárányunk (I. Kor. 5:7.) a hónapnak pontosan azon a kijelölt napján halt meg, amikor a húsvéti bárányt meg kellett ölni (a zsidó első hónap 14. napján), és mivel az Ő feltámadása a búzakéve meglóbálásának meghatározott napján történt (ugyanannak az első hónapnak a 16. napján), és mivel a Pünkösöd pontosan a meghatározott ötvenedik napra esett („mikor a pünkösöd napja eljött” Csel. 2:1. angol szerint „mikor teljessé lett”), ezért úgy következtek – logikusan azt hitték – hogy Krisztus a mi nagy Főpapunk a meghatározott „hetedik hó tizedik napján” az Engesztelés napján jön ki a mennyei Szentek Szentjéből, ami számításuk szerint megegyezik 1844. október 22-vel.

8. MEGÉLÉNKÜL A TEVÉKENYSÉG A BEFEJEZŐ SZAKASZ IDEJÉN. – E felfogás megvilágosodása fokozott várakozást és elmélyült meggyőződést eredményezett. Minden felgyorsult, amint a mozgalom fokozta az ütemet, és 1844 őszén elérte a maximális tevékenységet. Minden erejüket igénybe véve megkísérelték, hogy minden embernek elmondják meggyőződésüket, és aki csak reagál rá, mindenkit felhívjanak, hogy felkészüljenek Uruk visszatérésére. Az átmeneti földi dolgok jelentéktelenné halványultak, **(788)** és az eljövendő világ örökkévaló valóságai léptek azok helyébe. Ez egy ünnepélyes időszak volt.

Tehát, a Miller-mozgalom fejlődésének ez a rövid kronológiai bemutatása és áttekintése egy összképet ad az 1831-ben egyetlen hangtól elindult, mindent elsöprő előrehaladásáról egészen a mozgalom kiterjedéséig; a korábbi általános szakasztól, fokozatos fejlődésével és a részletek kijavításával, intenzitásának és sajátos sebességének nagy megtöréséig és a csúcspont lezárulásáig. Az 1844-es szakasz egyszerűen fogalmazva feltette a koronát a módosított változatra, amit úgy ítélték meg, hogy annak gondosan lefektetett és fokozottan jól igazolt alapja van. Ez volt a millerita felfogás mozgalmukról, annak fejlődéséről és gondosan igazolt változásainak és módosításainak körütekintő igazolásáról. Olyan volt ez számukra, mint egy ragyogó fényforrás, ami egyre fényesebb lesz a teljes délig. Ezt legkönnyebben úgy értjük meg, ha követjük a fejleményeket a felvázolt A táblázaton, a 790 oldalon.

9. BABILON LEOMLÁSÁNAK KAPCSOLATA MINDENEGYES SZAKASSZAL. - A következőkben ezt a fokozatos fejlődést részleteiben követjük nyomon, és fontosságánál fogva a további bizonyítékokról teljes dokumentációt és illusztrációt adunk. Ez tartalmazza a vezető egyéniségeket, akik előidézték a hetedik hónapi szakaszt, azzal együtt, hogy megkülönböztető hangsúlyt adtak neki. Ezért, röviden vissza kell térnünk Millerhez és korábbi felfogásához, melyet nyilvánosan hirdetni kezdett, mielőtt egyetlen társ is csatlakozott volna hozzá. Az első, vagyis az 1843-as szakasz már ismerős terület, mivel e kötet II. részét idáig kizárólag annak szenteltük. De különleges tanulmányozás tárgyává kell tennünk a végső, 1844-es szakaszt.

Azt is hozzá kell tennünk, hogy „Babilon leomlása” és a „fussatok ki belőle én népem” hangoztatása hasonlóképpen elválaszthatatlanul összefonódik mindkét szakasszal. E különleges üzenet 1843-ban indult útjára, de 1844-ben érte el csúcspontját, mint a hetedik hónapi mozgalom elválaszthatatlan része. Az egyházaktól való nagyméretű elszakadás főleg e 3 hónapos időszakban történt, augusztustól októberig. **(789)** Ekkor vágták el a kötelékeket, és egy külön álló, független mozgalom bontakozott ki az egyházakon kívül, ellentétben a felekezeti mozgalmak hangoztatásával, ami a korábbi években jellemezte a második adventet. Nagyvonalakban így fest ez az ábrázolás. Most pedig visszatérünk a részletekre.

II. Hogyan állapította meg először Miller az „1843” évet?

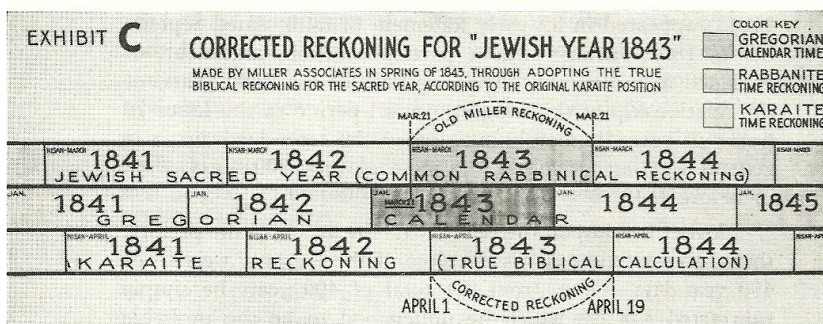
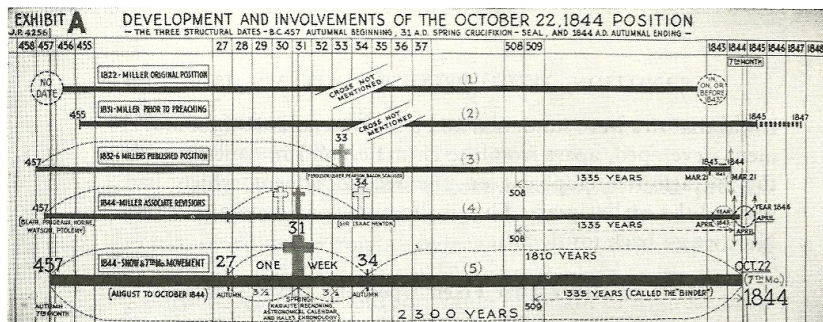
Miller első feljegyzett nyilatkozata az 1843-as évre vonatkozóan korábbi hitvallásában 1822. szeptember 5-én jelent meg. Ez, a 2300 év kezdő időpontjára vagy ezen hosszabb időszaknak a rövidebb 70 éves szakaszt is

átfogó hosszabb időszak kapcsolatára vonatkozó részletezés, érvelés vagy bizonyíték nélküli volt. Csupán általános értelemben jelezte a második eljövételt, mint ami a 2300 év végén következik be „1843-ban vagy előtte.”¹

Annak az előzménynek a segítségével határozta meg Miller az „1843” évet, hogy a keresztre feszítés jelzi a 70 hét, vagyis a 490 nap-év közeli végét. Ezután a teljes 490 évből egyszerűen levonta a Kr.u. 33 évet, melyből megértette, hogy az lesz a kereszt valószínű dátuma. És ez pedig adja a Kr.e. 457 évet, mint annak kezdetét, a képlet szerint $490 - 33 = 457$. Ezeket az általában elismert időpontokat megtalálhatta bárki a King James angol Biblia margóján – vagyis Kr.u. 33 év a keresztre feszítés, és Kr. e. 457. év Artaxerxes uralkodásának hetedik éve. Az egyszerű kivonás ($2300 - 457 = 1843$), elvezette a 2300 év logikus lezárulásához. Úgy gondolta, hogy ez vezetett el a második adventhez.

De több mint egy évtizeddel a valóságos 1843-as zsidó év előtt Miller rájött, hogy a megjövendőlt 2300-ik év nem valamikor az általános civil naptár szerinti 1844-ben ér véget, mert az „1843”-at ő a „zsidó szent év” alapján számolta, mely tudomása szerint tavasztól ősziig terjedt.

(790)

Az alap 2300 éves időszak szerkezeti időpontjainak millerita számítása

A.) Bizonyíték (felül): A 2300 éves prófécia három kulcs dátumának Miller és munkatársai által való fokozott felülvizsgálata, az 1822 és 1844 évek közötti események. A vastag alsó vonal jelenti a vizsgált és végleges állapotot a hetedik-hónap mozgalmában. Ezek a megállapítások voltak a nyugodt és intenzív kutatás éveinek eredményei.

C.) Bizonyíték (középen): Az ábra mutatja Millernek az „1843”-as zsidó szent évre vonatkozó téves keltezését, napéjegyenlőségtől (1843. március 21.) napéjegyenlőségig (1844. március 21.), a gregorián évvel kapcsolatban, és azután bemutatja a sok tanulmányozás utáni végleges változatot, 1844. április 19-ét, mint az 1844-es év első hónapjának (Nisan) első napját. Ennek alapján volt helyreállítva a mózesi számítás, ami ráirányította figyelmét a karaite kalendáriumra.

D.) Bizonyíték (alul): Az első és hetedik zsidó hónap összehangolása (Nisan és Tishri) a mi április és október hónapunkkal, a Húsvét (Nisan 14) és az engesztelés napja (Tishri 10) közötti időszámítás módja.

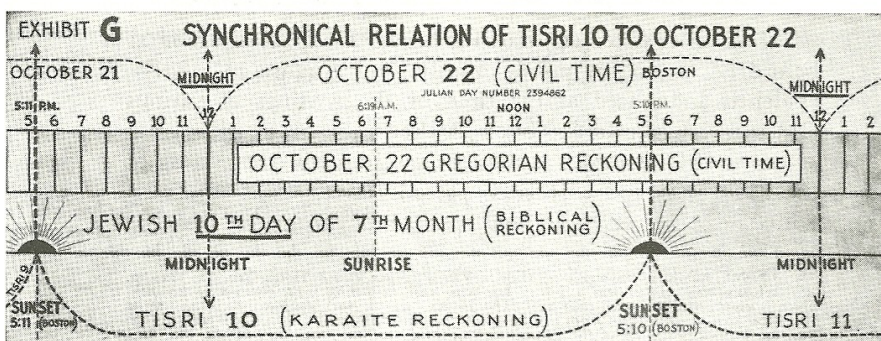
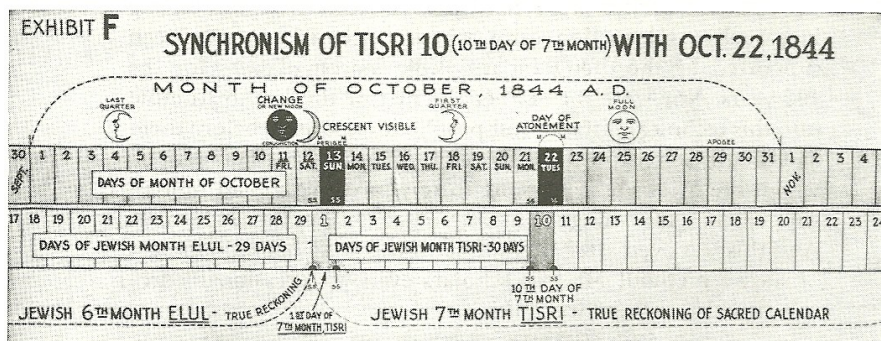
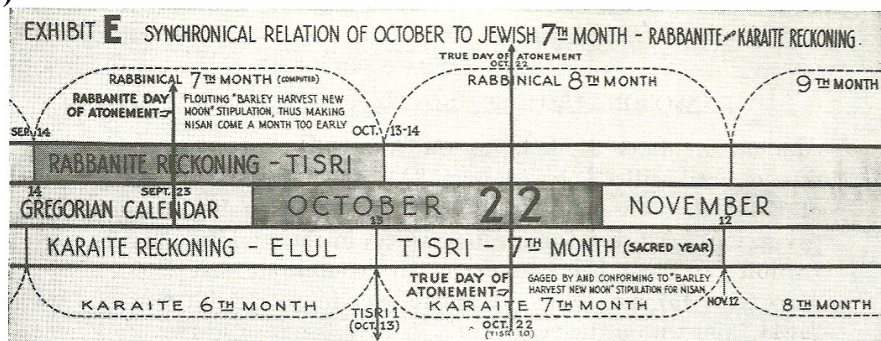
(791) Ezt ő hozzávetőlegesen napéjegyenlőségtől napéjegyenlőségig számította, vagyis 1843. március 21-től 1844. március 21-ig.² De csak mikor Miller „1843-as zsidó éve” elmúlt (1844 tavaszán), a milleriták nagy többsége kezdett komolyan odafigyelni a saját soraikból származó néhány rendíthetetlen véleményre.³ (Lásd C Bizonyíték) Ezek azt próbálták bizonyítani, hogy a 2300 év Kr.e. 457-től az 1844-es zsidó évben ér véget, nem pedig „1843”-ban.⁴

A milleriták alig ítélték el azért, hogy ilyen helyzetbe kerültek egy kivonási hiba miatt, amikor támogatni látták azt az akkor szokásos Biblia margóján lévő 490 évre vonatkozó dátumokkal. Nem ők voltak az elsők, sem az utolsók, akik ebbe a technikai csapdába belebotlottak. Már előttük a legtöbb próféciamagyarázó ugyanígy számolt.⁵ És még az időrend-számítási szakértő Hales is, akire a milleriták oly erősen támaszkodtak, beleesett ebbe az egyszerű kivonási hibába a 2300 nappal kapcsolatban. És ezután még meg is magyarázza ugyanabban a könyvben egy ilyen tévedés módszerét! Mai tudósok is megbotlanak néha merő figyelmetlenségből.

III. A kezdeti időszámítások történelmi fejlődése

1831. február 15-én keltezett teljesebb megállapításában Miller egy kicsit rugalmasabban fogalmazott – hat hónappal az előtt, hogy nyilvános szolgálatát megkezdte – nyilván befolyásolták őt abban az időben különböző Ó- és Újvilági értelmezők írásai, hogy „1845 vagy legkésőbb 1847”-et határozza meg a 2300 év és a vele együtt végződő más időszakok végső időpontjaként.⁶ Kissé bizonytalanul, próbaképpen kezdett áttérni arra, hogy a 2300 év kezdete – aszerint, amit ő akkor hitt - Artaxerxes „uralkodásának huszadik évében Kr.e. 455 körül” lehet, és kb. (Kr.u.) 1845 körül végződött. De ugyanabban a kéziratban még mindig azt állítja, hogy amikor a Dánieli 1335 év véget ért, „1843-hoz fog elvezetni bennünket”, nyilvánvalóan Kr.u. 508-tól keltezve.

(792)

1844-ben az Engesztelési Nap polgári számítás szerinti megfelelője

E.) Bizonyíték (felül): A rabbinikus engesztelési nap (szeptember 23) összehasonlítása és ellentéte a mózesi számítás szerinti igazi engesztelési nappal egy holdjárással később (október 22). Ezt mérlegelték, és ez megegyezett az árpa aratás hónapjával, Nisanra meghatározva.

F.) Bizonyíték (középen): Amint az ábra mutatja, amikor Tishri 1. egyezett október 13-al, kiderült, hogy a tizedik nap október 22, a gregorián idő és a zsidó Tishri hónap között összhang van. Ezzel kapcsolatban figyelembe kellett venniük a millerita számítási szokások megértését.

G.) Bizonyíték (alul): Kapcsolat van a polgári nap (éjfél-től-éjfélig) és a zsidó nap (napnyugtától-napnyugtáig) között, ami azt mutatja, hogy Tishri 10. október 21. napnyugtával kezdődik, és október 22. napnyugtával ér véget, ez két polgári napot foglal magába, vagyis október 21-t és 22-t.

(793) Azonban egy 1831. augusztus 9-én kelt levelében – és így pontosan 5 nappal az első igehirdetése előtt - bizonytalankodása már feloldódott, és Miller megállapította, az kétségtelen, hogy *a Kr.e. 457 és a Kr.u. 1843 az az időszak, amelyet a 2300 éves időszak átível.* Ehhez kapcsolja az 1335 évet, mint Kr.u. 508-tól 1843-ig terjedő párhuzamos próféciát.⁷ Ettől az állásponttól egész nyilvános szolgálata alatt soha nem tért el.⁸

Tehát a 70 hét és a 2300 év összekapcsolódásának közös kiindulópontja Kr.e. 457 volt, ezért lett a Második Advent Mozgalom elindulásának meghatározott időpontja⁹ melyet, mint mondták, számos tekintély is igazolt.¹⁰ És gyakorlatilag egy véleményen volt minden változtatás nélkül az összes millerita az 1844. októberi nagy csalódás utánig. Így jelenti ezt az *Singns of the Times* szerkesztője is:

„ A Dániel 9:24. hetven hetét már általánosan elfogadták a prófécia magyarázóí és tanulmányozói, hogy a prófétikus hetek a valóságban évek, és a 490 év Kr.e. 457-től Kr.u. 33-ig beteljesedett. Olyan nyilvánvaló és egyetemes volt már ez az értelmezés mind a zsidók, mind a keresztények körében, hogy alig hangzott el egyetlen sziszegés is ellene.”¹¹

1. MILLER ELŐZŐ SZÁMÍTÁSAINAK BONYODALMAI. – Mint már említettük, Miller számításai a 2300 évről Kr.e. 457-től Kr.u. 1843-hoz, határozottan Kr.u. 33 évi keresztre feszítéséhez, **(794)** a hetvenedik hét végéhez voltak kötve.¹² Ezt eredetileg az általánosan nyomtatott King James Biblia margójegyzeteire alapozta, és a kronológusok és csillagászati csoportok szaktekintélyére – bár főleg James Fergusonra – aki helyeselte a Kr.u. 33. évet.¹³ Ezt az álláspontot tartották magukénak Miller és társai egészen 1844 tavaszáig, az „1843-as zsidó év vég felé”.¹⁴

Ismét megjegyezzük: Kezdetektől fogva Miller mindig azt állította, hogy a dánieli prófétikus időszakokat tanulmányozva ő a héber, vagy bibliai szentévvvel foglalkozott, mely tavasztól tavaszig tart, a közönséges civil naptári év szerinti januártól-januárig helyett. Nem ismerve bibliai szempontból a számítási szokást, egyszerűen az ő „1843-as zsidó évét” nagyjából a napéjegylenlőség szerint helyezte el. Így:

„Teljesen mértékben meg vagyok győződve arról, hogy 1843. március 21. és 1844. március 21. ideje között, a zsidó időszámítási szokás szerint Krisztus eljön, és összes szentjei vele jönnek, és akkor megjutalmaz minden embert a cselekedete szerint.”¹⁵

Gyakorlatilag ezt az általános álláspontot követte minden korabeli millerita táblázat, folyóiratok cikkei és könyvek a Miller munkatársai szerinti nyilatkozatokról.¹⁶

Továbbá, az összes adventváró vezető visszavonhatatlanul arra a kiindulási feltételre alapozta számítási rendszerét, hogy a 70 hét képezte a

2300 prófétikus nap első részét. Következésképpen állították, hogy ha ez az összefüggés a Dániel 9 70 hete és a Dániel 8 2300 napja között valójában létezett – és ezt ők bizonyosan megerősítették – akkor **(795)** számításuknak a végső időpont tekintetében megtámadhatatlannak kell lennie.¹⁷ A korábbi és a korabeli értelmezők jelentős csoportját idézték támogatásként egy ilyen állítás helyességének és korrektségének bizonyítására, a közös kiindulópont vonatkozásában.

2. AZ ŐSZI JELKÉPES ÜNNEPEKRE MILLER FIGYELT FEL ELŐSZÖR – Ezután 1843. májusban, Miller az őszi zsidó ünnepekre hívja fel a figyelmet (Engesztelés napja és a Sátoros ünnep), melyek a *második* advent jelképei, ellentétben a tavaszi ünnepekkel (húsvét, kovásztalan kenyerek ünnepe, pünkösöd), melyek az *első* adventtel kapcsolatban teljesebbek be. Íme, a saját kijelentése:

„A jelképes törvény összes szertartása, melyeket az első hónapban, a tavaszi napéjegyenlőség idején tartottak meg, Krisztus első eljövételében és szenvedésében teljesebbek be; de a hetedik hónap, vagyis az őszi napéjegyenlőség ünnepei és szertartásai csak a második advent alkalmával érhetik el beteljesedésüket.”¹⁸

Ezen kinyomtatott kijelentést, részletezésével együtt, gyakran úgy idézték ezt követően – különösen 1844 év második felében – mint a „hetedik hónapi mozgalom” igazi kezdetének megfogalmazását.¹⁹ Néhányan már 1843-ban érdeklődéssel tekintettek a hetedik hónapra.²⁰ De úgy tűnik, hogy a későbbi meghatározás 1844 elejéig szunnyadóban volt.

IV. Az „1843”-as év végét áthelyezték az áprilisi újholdhoz

Az ellenfelek nyomására Miller tudományos munkatársai kénytelek voltak tovább tanulmányozni álláspontjaikat, vagyis a zsidó év megértését, és ehhez mélyen bele kellett nyúlniuk annak történelmébe. Az lett az eredménye, hogy számításukon első ízben tették meg a kiigazítást - amely a tavasztól tavaszig terjedő „Zsidó szent év” kezdetének és végének pontos idejére vonatkozott.

(796) Valamennyire 1843 áprilisában, majd júniusban és decemberben, és 1844 februárjában²¹ - hónapokkal Miller eredeti időpontjának, az „1843-as zsidó szent évnek” a lejártá előtt, az 1844-es tavaszi napéjegyenlőség idején - munkatársai (Sylvester Bliss, Josiah Litch, Joshua V. Himes, Nathaniel Southard, Apollos Hale, Nathan Whiting és mások) határozott következtetésre jutottak. Az volt a megoldás, hogy a dánieli prófécia az ősi zsidó vagy az eredeti zsidó hold-nap időformától függnek, és nem a modern megváltoztatott rabbinikus zsidó naptártól. (Erről tárgyaltunk már a *Prophetic Faith* II. kötetének 196-199. oldalán) Ezért kezdték áttenni a 2300

év végének az eredeti milleri időpontját (*márciusi napéjegyenlőség*) az 1844. *áprilisi* újhold idejére.²² A kutatásnak ebben az időszakában a *Sign of the Times* szerkesztője kijelentette:

„Most vita van a rabbinikus és a karaita zsidók között az év helyes kezdetéről. A rabbinikus zsidók szétszórta élnek a világon, és nem tudják figyelemmel kísérni az aratás idejét Júdeában. Ezért csillagászati számításokkal szabályozzák az év kezdetét, és a tavaszi nap-éjegyenlőséghez legközelebb eső újhoddal kezdődik az év első napja, mikor a nap a kos jegyében áll. Ezzel éppen ellenkezőleg a karaita zsidók még mindig ragaszkodnak a mózesi törvény rendelkezéseihez és a júdeai árpaaratáshoz legközelebb eső újhoddal kezdik az évet, ami egy holdjárással későbbre esik, mint a rabbinikus évben. Az 1843-as zsidó év, amint a karaita zsidók a mózesi törvénnyel összhangban számítják, ez évben április 29-ik napján, az újhoddal kezdődik, és az 1844-es zsidó év pedig a következő év áprilisában, az újhoddal kezdődik, amikor 1843 és a 2300 nap számításuk szerint lejár. De a rabbinikus naptár szerint az év április 1-vel kezdődött, és a jövő év márciusi újhoddal fog végződni.”²³

Ebből következően kiszámították, hogy az „1843” zsidó év 1844. április 18. naplementéjével végződik. Ezért 1844 első hónapjának (Nisan) első napja, az eredeti zsidó idő, a civil április 19-dikével volna azonos **(797)** bár valójában április 18. naplementétől kezdődne. Ezért így kell olvasni április 18/19. (Lásd a C. és D. táblázatot a 790. oldalon)

És Himes a tavaszi napéjegyenlőség *után* 1844-ben kijelentette, hogy az igazi „1843”-as zsidó év valójában még nem ért véget:

„Annak (az 1843-as zsidó év) kezdete után (Miller) az ő véleménye szerint, az Úr valamikor 1843. március 21. és 1844. március 21. között jön el. Ez az időpont már eltelt, és néhány nappal ezen az időn már vagyunk, amelyről azt hitte, hogy a napok megnyújthatók. . Bár a zsidó év még nem múlt el, hanem kiterjedt az áprilisi újholdig, ahogy azt legutóbb megmagyaráztuk, de korabeli ellenfeleink mégis úgy tekintik, hogy a mi időpontunk elmúlt.”²⁴

Ezt a helyesbítést a milleriták a zsidó szent év elején meggondoltan és egyetértve tették, az eredeti mózesi meghatározás alapján, melyre a korábbi karaita vita hívta fel a figyelmet, mely szerint az igazi zsidó szentév a júdeai árpaaratás új holdjával kezdődik,²⁵ mely általában áprilisra esett. Ezen az alapon jelölték ki októbert, mint a *hetedik* hónapot, az igazi zsidó időszámítás szerint, a zsidó szentévre.

V. A keresztre feszítés dátumát Kr.u. 31-re javítják

A millerita tavaszi várakozás után, az „1843-as zsidó év” 1844 áprilisában elmúlt, az „1844-es zsidó év” lett a korábbi „1843” helyett az adventista kifejezésmódban, **(798)** erre javították, és ezt fogadták el a 2300 év végső időpontjának. Így ír erről az *Éjjéli Kiáltás*:

„A zsidó év, mely legközelebb esik Kr. u. 1843-hoz, teljes év kell legyen, melynek nagyobb része abba az évbe esik. Ez év tehát a civil naptár 1842 októberében kezdődik, és az egyházi év 1844 áprilisában ér véget, és így mindkettőből 9 hónap esik 1843-ra. Mivel elmúlt az áprilisi újhold, ennek következtében túl vagyunk 1843-on, nemcsak a pogány, hanem a zsidó, civil és egyházi időn is, és most már az 1844-es évben járunk, a mi időrendünk szerint.”²⁶

1. A HETVENEDIK HÉT VÉGÉT Kr.u. 34-RE TESZIK ÁT. – Ennek megfelelően a *hetvenedik hét végének* szükséges és logikus módosítása következett Kr.u. 33-ról 34-re, mint az igazi végpontra.²⁷ Ezt a változtatást a keresztre feszítés időpontjának eltolásával valósították meg, visszafelé akár két évvel – vagy előre a 34-hez, mint eleinte néhányan hajlamosak voltak ezt megtenni – időszámítás-szakértők egy másik csoportjának tekintélyére támaszkodva. E nyilvánvaló tévedés következtében²⁹ ezért elhagyták Fergusont és más, Kr.u. 33-t támogatót.²⁸

2. A TÖBBSÉG A „HÉT KÖZEPETTE” MELLETT VAN. - A többség most a Kr.u. 31-es keresztre feszítést kezdte támogatni, melyet William Hales javasolt, így a hetvenedik hét „közepébe” helyezték a keresztet³⁰, és Eusebiust idézték tanúként a 31-es dátum támogatására.³¹ Másoknak, ebben az átmeneti időszakban, nem volt világos, hogy vajon a „közepette”³² pontosan a közepét jelenti-e, vagy egy rugalmasabb középponti szakaszt (30 vagy 31), azonban elfogadták a Kr. u. 34-es időpontot a hetvenedik hétre vonatkozóan, *függetlenül* a keresztre feszítés pontos dátumától.³³ Mindenképpen a Kr.u. 34 lett most a 70 hét elismert vége, a nagyszerű végponttal összhangban, 1844-ben és nem 1843-ban. (Ez szintén az A. Bizonyítékban van a 790 oldalon)

(799)

VI. A „Hetedik-hónapi” Mozgalom álláspontjainak kialakulása

Samuel S. Snow kezdetben először egy cikket írt 1843. február 16-án, és továbbra is fokozatosan végig 1844-ben³⁴, hangsúlyozva az *őszi zsidó hetedik Tishri hónapot*, mint a 2300 év igazi végpontját, a Kr.e. 457 őszen kezdődő dátummal. Már 1844 májusában ezt írta:

„Keresztelő János szolgálata Kr.u. 26 második felében kezdődött, és Kr.u. 27 őszével ért véget. Ekkor kezdődött a szövetség megerősítésének hete, azaz az evangélium megalapítása, mint egy isteni rendszer, Krisztus hatalmas munkája által. Három és fél év ebből a szempontból elvezet minket Kr.u. 31 tavaszához, mikor a mi Urunkat megfeszítették a 'hét közepette' (azaz a közepén). További három és fél év, (a hét második fele), mely alatt a szövetséget megerősítették azok, akik hallották az Urat (Zsid. 2:3.), Kr.u. 34 őszéhez vezet bennünket. . . .

„Hiszem, hogy ez az érvelés helyes feltételezésen alapul, és teljesen logikus. Mi tehát a következtetés? Ennek biztosnak kell lennie: hogy a 70 hét Kr.u. 34 őszén ért véget, és a 2300 nap fennmaradó része, azaz 1810 hozzáadva, elvezet bennünket 1844 őszéhez. . . Meggyőződésem, hogy azon világosság alapján, melyet Isten áldott Igéjéből nyertem, a dicső jelképek, melyeket kegyelméből adott, hogy gyermekei megértsék, hogy királyunk és Megváltónk a zsidó szentév 7. hónapjában fog megjelenni.”³⁵

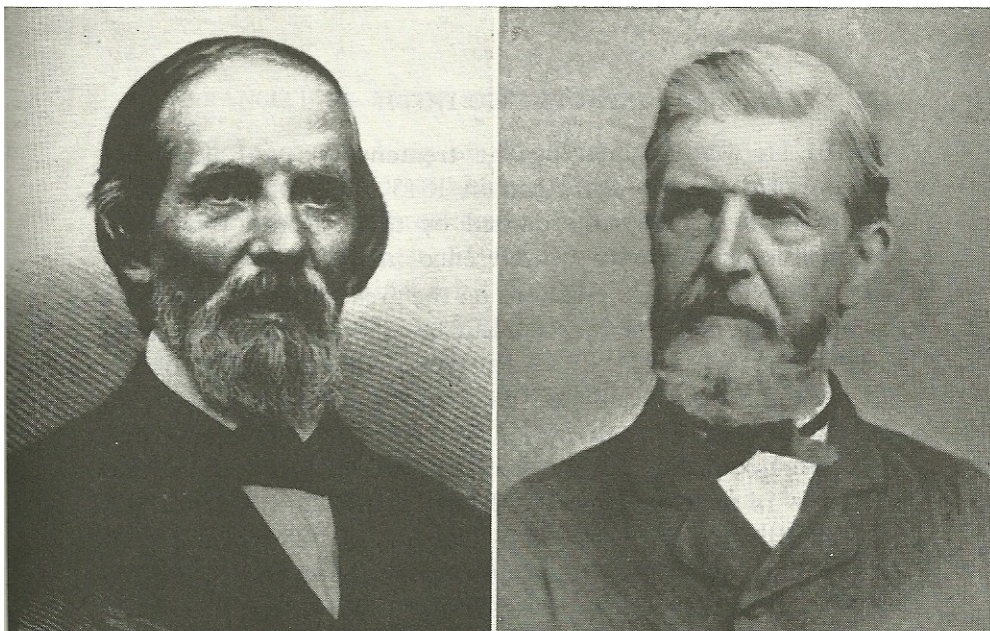
Ez a megállapítás végső nyomtatott formáját 1844. augusztus 22-én érte el, a Massachusetts állambeli Havervhill-ben megjelent *True Midnight Cry*-ban, közvetlenül a korszakalkotó Exeter-i tábori összejövetel után³⁶. Snow érvelése a karaita „eredeti számításra” épült a szentévre vonatkozóan - magába foglalva mindkettőt, a „hetedik hónap tizedik napjának” végződését és a Kr.u. 31. tavaszi keresztre feszítést. A helyes évvel kapcsolatban (1844), melyet most a vázlatprófeciák szakaszainak alapján számítottak ki, meghatározta a várva várt eljövétel pontos *napját*, október 22-t, mint ami azonos a mi naptárunk hetedik hónap tizedik napjával (**800**) – az Engesztelés napjával – a karaita naptári évben³⁷. Ettől soha el nem tért.

Kiderítette, hogy az „újhold”, vagyis a zsidó hetedik hónap, Tishri, első napja október 13-ra esett, tehát a hetedik hó *tizedik* napja október 22-re, annak polgári megfelelőjére esik - bár gyakorlatilag az előző naplementével kezdődik. Így tulajdonképpen október 21/22 lenne, mint minden zsidó nap, napnyugtától napnyugtáig, és ezért két polgári napot foglal magába, amely éjféltől éjfélig tart. De mivel a nap túlnyomó része október 22-vel esik egybe, általában annak polgári azonosságáról beszéltek.

Snow határozottan elmozdította a kereszt dátumát a hetvenedik hét *végéről* Kr.u. 33-ban vagy 34-ben - ahogyan még mindig néhányan tartották ezt – visszament a próféciaiban meghatározott hetvenedik hét „közepette”-ig *Kr.u. 31 tavaszán*.³⁸ Ehhez William Hales-t, az ír lelkészt, író és tudóst idézte, mint a kronológiai szaktekintélyét³⁹, továbbá a rabbinikus és karaita naptárak közötti ellentmondást - a rabbinikus Kr.u. 33, és a karaita Kr.u. 31 - *mivel az egyedül Húsvét péntekjére esett Krisztus nyilvános szolgálatát magába foglaló éveken belül*.⁴⁰ Ez volt a másik döntő tényező.

Snow álláspontjának támogatása lassan, de folyamatosan nőtt.⁴¹ Így történt tehát, hogy a 2300 év három nagy szerkesztési időpontja közül a másodikat vagy a harmadikat kellett meghatározni, és a hetedik hónapi mozgalom résztvevői következetesen fenntartották az álláspontjukat – melynek megvitatására a következő fejezetben kerül sor. De meg kell jegyezni, hogy a kiindulási pontot - mind a 70 hétnek, mind a 2300 napnak a kiinduló pontja közös, Kr.e. 457 - megalapozottnak és megdönthetetlennek tekintették, és soha nem vizsgálták felül, nem változtatták meg vagy

módosították az advent mozgalom idején, az 1843-ról 1844-re való áttérés idején sem.

Vezető férfiak a Hetedik-hónapi Mozgalomban

(Balra) Samuel S. Snow, aki Bostonban 1844. júliusban először sürgette az október 22-i időpont felülvizsgálását, amelyet széles körben elfogadtak az augusztusi N.Y. Exeter-i tábori összejövetel óta;

(Jobbra) George Storrs, erős támogatója volt az október 22-i reménységnek, különösen az Éjféli Kiáltás szakaszban, aki szintén ellenezte a feltételes halhatatlanság tanítását.

VII. Snow - a Hetedik-hónapi Mozgalom kezdeményezője

A nagy Hetedik-hónapi Mozgalomról való beszámoló előtt hadd ismerkedjünk meg azzal a két férfivel, akik élen jártak abban, hogy ez a figyelemre méltó fejlődés létrejöjjön - a millerita mozgalom végső szakaszában. Ezek voltak a New York-i Samuel S. Snow és George Storrs, akit általában a New York állambeli Albany-val voltak kapcsolatban.

SAMUEL S. SNOW (1806-1870) Connecticut-ben született. 17 éves korában tért meg, csatlakozott a kongregacionális egyházhoz, de később hitetlenségbe tévedt. 1840. elején bátyja hatására hajlandó volt elolvasni Miller *Előadásainak* egy használt példányát, melyet egy házalótól vett abban a reményben, hogy segítsen Samuelnek a kételkedésén. Ezt el is érte, és Snow rövidesen az adventista irodalom hűséges tanulmányozójává vált. Később, miután független prédikátor lett, hirdetni kezdte Krisztus küszöbön

álló második eljövételét. **(802)** Megragadta az a félelmetes igazság, hogy Üdvözítőnk *rövidesen visszatér*, és 1843-ban felajánlotta szolgálatait a milleritáknak, és 1843-ban a Massachuett-i Worchester-ben tartott adventista konferencián fel is szentelték.⁴²

A szokásos álláspontokat tartotta a nagy vázlatprófeciákról és az azokkal összefüggő időszakokról. De behatóan tanulmányozta a mózesi szertartások jelképeit, a 70 hét időrendi beosztását, a keresztre feszítés időpontját, és ezek felkeltették az érdeklődését. 1844 januárjában meghívta Himest New York City-be, hogy előadássorozatot tartson a Franklin Hallban. Snow maga is növekedett prédikátori képességében. Azonban súrlódás támadt a helybeliekkel azon meggyőződése következtében, hogy a nagy 2300 éves időszak nem fejeződik be őszig, inkább 1844 tavaszán. E bírálat annak ellenére érte, hogy Miller 1843 májusában felhívta az adventista vezetők figyelmét a jelképes mózesi törvények írásaira, és arra, hogy hogyan teljesedtek be pontosan a tavaszi jelképek az első advent idején.⁴³

Miller kifejezte meggyőződését, hogy a hetedik hónapi, vagyis őszi jelképek hasonlóan fognak megvalósulni a második eljövételkor. Snow azonban határozottabb és pontosabb volt, hitte, hogy az őszi jelképek ugyanolyan aprólékosan be fognak teljesedni, mint ahogyan kapcsolatban van a nap (Engesztelés napja) a második adventtel. Először nem volt teljesen világos előtte, hogy az év – vajon 1843 vagy 1844 – de teljesen meggyőződött annak őszi vonatkozásáról. Így 1844. februárban Snow nyilvánosan hirdetni kezdte meggyőződését, hangsúlyozva a 2300 év végét és Miller szokásos felsorolásából a többi időszakot, mint amelyeknek *1844 őszén* kell bekövetkezniük.

Januárban és februárban Babilon leomlásáról beszélt, az Úrnak, mint vőlegénynek eljövételéről, aki a „menyegzőre” 1844. hetedik (zsidó) hónap tizedik napján érkezik. Azonban ez kevés érdeklődést vagy semmi visszhangot nem keltett abban az időben. Áprilisban elhelyezte családját Worchester-ben és New Yorkba ment, ahol az ellenségeskedés **(803)** mérséklődött a hetedik hónap hirdetésével szemben – miután a Miller szerinti „1843-as zsidó év” lejárt. A New York Brooklyn-i és Newark-i három hét után, George Storrs kérésére Philadelphiába ment. Májusban visszatért Worchesterbe, és ott is maradt július 21-ig. Ekkor, meghívásra azon a napon a nagy bostoni Szentsátorban prédikált a következő szöveg alapján: „Ímhol jó a Vőlegény (a hetedik hónap tizedik napján), menjetek elébe!”

Ez kezdte a népet felrázni közönyéből. Röviddel azután a Hampshire-i Exeterben tartott nagy tábori összejövetelen - augusztus 12-17-ig – három

figyelemre méltó előadást tartott, melyekről hamarosan bővebben szólunk. Az első az 1844-ben végződő nagy próféciai időszakról szólt; a második a mózesi szentélyszolgálat jelképeiről és azok valóságos beteljesedéséről a kereszténységben; a harmadik Krisztus keresztre feszítésének időpontjáról szólt a hetvenedik prófétikus hét „közepén”, mely így vetett véget a hetven hétnek Kr.u. 34-ben, a hetedik hónapban. Ennek következtében a 2300 év lezárása hasonlóképpen 1844 hetedik hónapjáig terjed, mely nagyrészt egybeesik október hónappal.

Snow előadását teljes szívvel fogadták a táborban, a főbb vezetők, akik nem voltak jelen a táborban, először tartózkodóan fogadták. (Miller és Himes ebben az időben Ohióban tartózkodtak, és aggódtak Snow újítása miatt). Ugyanezt a hűvös magatartást tanúsították a vezető adventista folyóiratok, melyeket ők ellenőriztek. Ennek ellenére a „hetedik hónapi” üzenet látszólag ellenállhatatlan erővel terjedt. A főbb vezetők egyenként csatlakoztak a duzzadó kórushoz.

Közben Snow kiadta a *True Midnight Cry-t* (az Igazi Éjfélkiáltást) (négy oldalas) a Massachusettsbeli Havervil-ben augusztus 22-én, tele rövid, de döntő bizonyítékokkal. Ezeknek az volt a célja, hogy bizonyítsák az időszakok végének és, az engesztelés jelképeinek teljesedését és a hetedik hó tizedik napjának ünnepeit, amelyeket a civil naptár szerint 1844. október 22. napjával egyenlőnek ismertek el. A *True (804) Midnight Cry-t* különféle formában mindenfelé szétküldték– rendkívüli újranyomtatásban és mint vezér cikkek beépítve a különböző újságokba. A feljegyzések szerint ezeket „százezer szám” terjesztették.

E valóban bámulatos mozgalom az Exeter-i táborból kiindulva, országszerte gyorsan elterjedt a többi millerita táborban és összejöveleteken is. A Snow által tanított „idő” vagy „határozott idő” hirdetését hamarosan millerita vezetők százai vették át. Maga Snow folyamatosan tartott előadásokat keleten. A csalódás előtti utolsó előadását a bostoni Szentsátor templomban mondta el egy zavargó tömeg előtt, melyet ellenséges lármázók nyugtalanítottak. Bliss és Himes jelen voltak. Utána Snow a „kijelölt napra” hazatért Worchesterbe. És mivel George Storrs volt talán a második, aki befolyásával lendületet adott ennek a hetedik-hónapi mozgalomnak, ismerkedjünk meg vele is.

VIII. Storrs – „Menjetek előre!” „Kiáltás éjféلكor”

GEORGE STORRS (1796-1879) New Hampshire Lebanon nevű helységében született. Még gyerekkorában gondolkodása vallási síkon mozgott, de

serdülőkorában szülőhelyén csak kongregacionalista és kálvinista igehirdetést lehetett hallani. Erősen hajlott a fatalizmus (végzetbe vetett hit) felé, mert az igehirdetésben a hangsúlyt a gonoszoknak a pokolban való örök gyötrelmére helyezték, a fiatal fiút ez Istentől való rettegéssel töltötte el, és inkább elidegenítette őt a kereszténységtől. De 17 éves korában tudatosan törekedett arra, hogy megismerje Istenben jóságát. Végülis anyja kérésére és imáira, elfogadta Krisztust, és 19 éves korában belépett a kongregacionalista egyházba.

Az a meggyőződés érlelődött szívében, hogy igehirdetésre hivatott. Később, felesége gyermekvárás következtében lévő betegsége alatt nagyon ragaszkodott egy istenfélő metodista lelkészhez, és csatlakozott a metodista egyházhoz. 1825-ben megkezdte ezzel kapcsolatos utazásait, folyamatosan prédikált nekik egészen 1936-ig. (Arcképe a 801. oldalon látható) Ebben az időben Storrs állandóan inkább a rabszolgakérdésről kezdett beszélni. Ezt **(805)** folyamatosan három évig csinálta. 1835-ben meghívták, a New Hampshire-i Sandbornton Bridge Rabszolgaság-ellenes Társulathoz, hogy tartson előadást a metodista imaházban, de a helyett seriff letartóztatta, miközben imádkozott – azért, mert áldást kért a rabszolgákra – a kongresszus elnökéért és más, csoportokért. Azonban a tárgyalás után szabadon bocsátották.⁴⁴

A metodista egyház, különösen a helyi püspök ebben a témában ellene volt az izgatásoknak, és minden eszközzel elnyomták az ügy megvitatását. Ennek eredményeként 1840-ben Storrs kivonult a metodista közösségből és a szolgálatból. Azonban már 1837-ben – három évvel e visszavonulás előtt – Storrs elméjét egy kis füzet olvasása következtében egy másik kérdés izgatta, ami az ember végső sorsáról és a halálban lévő állapotáról szólt, melyet a Philadelphia-i Henry Grew diakónus írt.⁴⁵ Először azért olvasta el, hogy teljen az idő egy lassú a vonatúton. Azonban ez oda vezetett, hogy ebben a kérdésben figyelmesen kutatni kezdte a Szentírást. Több évi vizsgálódás, Amerika legkiválóbb lelkészeivel való beszélgetés és levelezés után arra a következtetésre jutott, hogy az ember nem rendelkezik benne rejlő halhatatlansággal, hanem azt csak ajándékként kapja Krisztuson által, és hogy Isten teljesen kiirtja a gonoszt tűz által a második halálban.⁴⁶

Jól átgondolta annak a lépésnek a következményét, melyről úgy érezte, meg kell tennie. Nagyra becsülték felekezetében, és lelkészársai tiszteletben tartották. Tudta, hogy ha előáll e kényes tétellel, el kell szakadnia ezektől a barátságos kapcsolatoktól. De 1840-ben ezt szándékosan visszavonta. Három levelet írt meghitt barátjának, a metodista

egyház egyik kiemelkedő lelkészének, aki azt írta, hogy nem tud válaszolni Storrs érveléseire. Azt tanácsolta, hogy tegye közzé őket – névtelenül. Storrs tehát kiadta 1841-ben *Három levélben. Tudakozódás az iránt: Halhatatlan-e a gonoszok lelke?*

(806) A New York állambeli Albany-ba látogatva elfogadott egy felkérést, hogy szolgáljon egy kis gyülekezetben, vezérlő elvét magával vitte: „A Biblia az egyetlen hitvallás – a keresztény jellem az egyetlen mérték. Tudta, hogy a gyülekezet ismerte nézeteit az ember természetéről, ezért eleinte nem prédikált e témáról. De 1842-re késztetést érzett, hogy egyértelműen szólaljon fel e témában. Egy egész hetet töltött el e prédikáció végleges elkészítésével, és felismerte, hogy legalább két előadásra lenne szüksége. Megérevezve, hogy félreérthetik, szokatlan módszerhez folyamodott - leírta és felolvasta prédikációját. Tovább készítette az anyagot, más szempontok alapján bemutatva, míg végülis hat előadást tartott, és nem is gondolt arra ebben az időben, hogy kiadja azokat. Azonban barátai sürgetni kezdték a közzétételüket. Így azután felülvizsgálta, javította és kiadta azokat *An Enquiry: Are the Souls of the Wicked Immortal? In Six Sermons* (Albany, 1842). *(Tudakozódás az iránt: Halhatatlan-e a gonoszok lelke? Hat Prédikációban.)* Ezek, mint Storrs *Hat Prédikációja* váltak közismertté.

Alig néhány héttel azután nyilvános előadásai után Calvin French látogatta meg Storrs-t, hirdetve Miller nézeteit a második adventről. Storrs felajánlotta neki az ő „Imaházát” e nézetek nyilvános bemutatására. Részben meggyőződött az adventista álláspontok helyességéről, még hozzá annyira, hogy ő kérte Charles Fitch szolgálatait, aki ekkor már Miller egyik legtevékenyebb és leghatékonyabb millerita előadója volt. Ennek megfelelően tábori összejövétel-sorozatot szerveztek, ahová ezrek jöttek el meghallgatni az előadásokat. Storrs most már teljesen meggyőződött, 1842-ben elhagyta helyhez kötött szolgálatát Albany-ban, viszont utazott és sok-sok ezer embernek hirdette az adventi üzenetet. Ezekbe a nyilvános előadásokba azonban nem vitte bele az ember természetéről vallott személyes nézeteit. Ennek ellenére lelkészek és egyháztagok állandóan érdeklődtek erről a témáról, akik olvasták a *Hat Prédikációt*.

Idővel az *Sign of Times* a gonosz végleges pusztulásának nézete ellen foglalt állást, mint ahogyan azt Storrs tanította könyvecskéjében. Így kijavította, átdolgozta *Hat Prédikációját*, és további 5.000 példányt adott ki újságalakban New York City-ben, ahol abban az időben előadásokat tartott. Ezeket **(807)** saját költségén minden közösségben szétosztotta. 1842 tavaszán Storrs-t meghívták, hogy New Yorkban tartson előadásokat a

második adventről, és több ezer ember jött el előadásaira. Minthogy közismert volt a gonoszok sorsáról való felfogása, hallani akarták nézeteit ebben a témában is. Ezért 2.000 változatlan példányban kinyomtatta a *Hat Prédikációt* és szétosztotta az összegyűlteket között. Ezért tehát különbözött a milleriták többségétől abban, hogy nem hitt az örökké égő pokolban, és ezt a felfogást úgy tekintette, mint ami foltot vet Isten jellemére.

1843 őszén Cincinnati-ba ment, majd Indianába, ahol prédikációs körútján mintegy 5-6.000 mérföldet (10.000 km) utazott. Fitch lett az első lelkész, aki elfogadta nézeteit a feltételes halhatatlanságról, és 1844. január 25-én megírta neki, hogy mellette foglal állást. Más lelkészek is követték. A *Hat Prédikációt* Angliában 1843-ban is kiadták 10.000 példányban. És ebben az időben számos kiváló brit állampolgár – a Leeds-i Dr. Frederick R. Lees, a baptista Mr. Dobney; a kongregacionalista Mr. White; és Richard Whately érsek – ugyanezt az álláspontot foglalták el Nagy Britanniában. Összesen mintegy 200.000 példányban adták ki Storrs *Hat Prédikációját*.⁴⁷

De volt ellenzék is. A következő erőteljes szavakkal maga Miller vonta kérdőre Storrst az *Éjféli Kiáltás (Midnight Cry)* 1844. május 23-i számában:

„Nem hallgathatok tovább anélkül, hogy egyet nem értésemet ki ne fejezzem, mert ez Isten és ember elleni bűncselekmény lenne. Ezért elutasítok minden kapcsolatot, közösséget vagy rokonszenvet Storrs atyafi nézeteivel az átmeneti állapotról, és a gonoszok végső sorsáról.”⁴⁸

Litch-t annyira izgatta ez a kérdés, hogy még egy kis újságot is adott ki ellene *Anti-Annihilationist (Megsemmisülés-ellenes)* címen. És I. E. Jones is tiltakozó levelet írt Millernek.⁴⁹

Storrs tehetséges író volt, és 1843-ban elindította **(808)** Albany-ban *Biblia-Kutatóját (Bible Examiner)*, mely támogatta Krisztus 1843-44-ben való eljövételét. Ő a prófécia tehetséges értelmezője volt, ugyanolyan hatékony, mint egy író vagy lelkész. Nagyon fontos szerepe volt a Hetedik Hónapi Mozgalomban, hangsúlyozva a 10 szűz példázatát a Vőlegény visszatérésével kapcsolatban.

IX. Storrs ragaszkodik Dániel irányadó vázlatprófeciájához

Storrs kis könyvet írt, kérdés-felelet formájában, melyet szintén *Biblia Vizsgálónak* nevezett – Dániel és a Jelenések főbb fejezeteinek versről versre való magyarázatát tartalmazta, Ésa. 55., Zak. 14. és Máté 24. fejezet magyarázataival együtt. Az állókép lábainak küszöbön álló szétszűzését a Dániel 2. fejezet lényegének tartotta – a Római Birodalom feloszlása után, ami a világhatalmak sorában a negyedik volt. A tíz részre való felosztást

Machiavelli, Faber és Scott nyomán sorolja fel. A kő királyság nem a kegyelmi lelki ország – ragaszkodott hozzá – hanem a dicsőség látható országa, mely rövidesen létrejön. 1400 éve Róma lábfejeiben és ujjában éltünk, mondta. A kő a lábfejre sújt le, és mi most a lábfejben vagyunk. Tehát a kő lesújtása a prófécia következő cselekedete.⁵⁰

Az isteni kinyilatkoztatás nemcsak haladó, hanem újra és újra ismétlődik, hogy érvényre jusson és megerősítsen valamit. Így Dániel 7 fejezet négy fenevada párhuzamos a Dániel 2 fejezet érc részeivel – Babilónia, Perzsia, Görögország és Róma. Majd a nagy ítélet-jeleneteket Isten örökkévaló királysága követi. A 7. fejezet csúcspontja a kis szarv – mely azonos Pál bűn emberével és János látomásainak fenevadával. Azt Róma felosztása követi és 3 királyság esik ki belőle – herulok, osztrogótok és vandálok.

Justinianus császári levele Kr.u. 533-ban elismerte a pápát az összes egyház fejének, amit Croly-tól idézett. Így a pogány római sárkány „hatalmát, ülőszékét és nagy tekintélyét (Jel. 13:12.) a pápaságnak adta. **(809)** Ez folyamatosan 1260 évig tartott, meg is történt. Akkor lesújtott rá a francia Berthier tábornok kardcsapása, folytatta Storrs. A pápának nincs többé hatalma királyok megdöntésére, és nem ölheti meg a szenteket, mind hajdan. Tehát a Dániel 7. fejezet vázlatpróféciájában már magunk mögött hagytuk az oroszlánt, a medvét, a párducot és a félelmetes negyedik fenevadat, a 10 szarv-királyságot és az 1260 évet. Közel 45 évvel túlhaladtunk azon. A félelmetes ítélet-jelenet következik, ezt az örökkévaló ország követi, mely nem lehet messze.⁵¹

Majd Dániel 8. fejezetben a Médó-Perzsia kost és a görög bakot „a felette nagy” és erős pogány, majd a pápai szarv, Róma követi. E szarv megmarad „a haragnak végéig”. A szenthelyet és a sereget 2300 év-napig tapossa. Róma megsemmisül, kéz érintése nélkül rontatik meg. Mind az egyházat, mind a földet szenthelynek nevezték. De eleinte úgy érzi, nyilvánvalóan a föld tisztul meg tűz által (II. Péter 3.). És ez a korszakok végén és a 2300 nap-év lejártakor lesz meg. A magyarázatot Dániel 9. fejezet adja, az egymással összefüggő 70 hét révén, mely a Messiásig tart, amelyet a 2300 évből „vágta le”. A két időszak közös kezdete Kr. e. 457, és a hosszabb időszak vége Kr.u. „1843” lenne, melyet később „1844”-re módosítottak.

Ahogy Krisztus halálának éve egy szűk körre, 4-5 évre korlátozódott, így a hosszabb időszak vége is hasonlóan csak 4-5 évre korlátozódott. És „1843” nyilvánvalóan 1810 évre van a keresztre feszítéstől, és a keresztet teszi meg a látomás megerősítő pecsétjének. Dániel majd vár a sorsára, és megkapja

örökségét; a vég közel van.⁵² Ezt mondta Storrs. Rövidesen többet hallunk tőle.

JEGYZETEK

1. Lásd: 463. o.
2. William Miller, „Miller nézeteinek összegzése” *Signs of the Times*, 1843. január 25, 147. o. Tulajdonképpen soha nem volt egy hold-nap év ami napéjegyenlőségtől-napéjegyenlőségig terjedt, ami egyszerűen egy napéjegyenlőségi év. A zsidó „szent év” az évenkénti szimbólikus ünnepek sorozatának terjedelme. Ez tavasztól-tavaszig tartott, Mózs öt könyvének rendelkezéseiből eredően, hogy a Pászká ünnep legyen nekik a hónapok elseje az esztendő hónapjai között (II. Móz. 12:2. és további részek). De ők csak egy ősztől-őszig terjedő „civil évet” tartottak, amelynek kezdetén ezen a napon a zsidó Új Évet ünnepelték. Azonban az összes hónap számozása a tavasztól indult, a Nisan-nal kezdve.
3. Úgy mint Bliss: „Ha tehát a 2300 év egy adott időponton kezdődött Kr. e. 457 évben, az nem fog végetérni, míg addig az időpontig el nem ér Kr. u. 1844-ben.” (Bliss, „Chronology” *Signs of the Times*, 1843. június 21. 123. o.)
4. Ennek a kivonási tévedésnek az az oka, hogy Kr. e. 1 közvetlenül Kr.u. 1 következik, tehát nincs külön egy 0. év. Ezért az egyszerű kivonás nem alkalmazható a Kr.e-től a Kr. u-ig a kronológiában. A csillagászoknak egy ettől eltérő módszerük van, ami elkerüli ezt a kellemetlenséget. (Lásd: *Prophetic Faith* II. kötet 431. o.)
5. Lásd a III. kötet 744. oldalán lévő táblázatot.
6. Fotókópia az Advent Forrás Gyűjteményben.
7. Miller kézzel írt levele Hendryxnek, 1831. augusztus 9.
8. Lásd: a *Vermont Telegraph*-nak 1832-ben írt 2. és 3. számú cikkeit; könyvben megjelent előadásait, *Bizonyíték a Szentírásból* (1836), 49, 52, 76, 88. o; lásd még a *Signs of the Times*-ban megjelent cikkeket (Boston, 1840 és tovább); *Midnight Cry* (New York, 1842 és tovább)
9. Például, *Advent Herald*, 1844. február 21. 23. o.
10. A Milleriták, sok biblia magyarázóhoz hasonlóan a 70 hetet I. Artaxerxes uralkodásának hetedik évétől számították (Ezsdrás 7), és Kr.u. 457-től keltezték. Másrésről, a legtöbb kronológus a Ptolemyos kánonra és később a babilonai uralom évére alapozza számítását (tavasszal kezdődve) úgy gondolták, hogy a Nisan Artaxerxes hetedik évében, Ezsdrás szerint, Kr. u. 458-ra lett keltezve. Azonban a régészeti bizonyítékok, a közelmúltban megtalált írotáblákról és papírusz tekercsekből kétséget kizáróan megállapították, hogy I. Artaxerxes hetedik éve, a zsidó időszámítás szerint ősszel kezdődött. Lásd: Siegfried Horn és Lynn H. Wood, *Ezsdrás 7 kronológiája* (1953) 5, 6. fejezet, és függelék, egy alaposan dokumentált megbeszélésen, melyen arra a következtetésre jutottak, hogy Ezsdrás és Nehémiás Artaxerxes hetedik évét Kr.e. 458-tól, Kr.e. 457-ig számították. Lásd még: Horn és Wood, „The Fifth Century Jewish Calendar at Elephantine”, *Journal of Near Eastern Studies*, 1954. január, a zsidók bukására vonatkozó bizonyíték technikai megbeszélésére.
11. *Sign of the Times*, 1843. április 12. 44. o.
12. William Miller, *Evidence From Scripture* (1836), 49, 52. o; *Midnight Cry*, 1843. április 13. 14, 15. o.
13. JAMES FERGUSON (1710-1776). Kiemelkedő skóciai asztronómus volt, akt III. Georg patronált. Legfontosabb műve, *Astronomy Explained Upon Sir Isaac Newton's Principles, and Made Easy to Those Who Have Not Studied Mathematics*, *James Ferguson Művei* I. kötet 334-337. o.
14. *Signs of the Times*, 1843. április 5. 33-35. o; 1843. december 20. 152. o. Folyamatos megjelenése; például *Midnight Cry*, 1843. április 13. 13-15. o.

15. Miller, „Synopsis of Miller's Views”, *Signs of the Times*, 1843. január 25. 147. o. Vö, *Signs of the Times*, 1843. január 4. 121. o; *Midnight Cry*, 1843. június 15. 107. o; 1844. november 21. 161, 162. o.
16. A táblázatokról lásd: *Signs of the Times*, 1841. május 1, 20, 21. o; 1841. június 1., 39. o; 1843. április 26, 61. o; 1842. november 18, 4. o; 1843. március 17, 59. o; 1843. július 20, 175. o; 1843. augusztus 31. 14. o.
17. Lásd: *Signs of the Times*, 1843. április 12. 44. o.
18. William Miller, Levél 1843. május 3-án keltezve, a *Signs of the Times*-ban 1843. május 17. 85. o. (dőlt betűvel)
19. Például lásd *Advent Herald*, 1844. szeptember 18. 52. o; 1844. október 2. 70-72. o; *Midnight Cry*, 1844. október 11. 115.o.
20. *Midnight Cry* 1843. október 31. 140. o.
21. I. m. 1843, április 27. 30. o; *Signs of the Times* 1843. június 21, 123. o; 1843. december 5. 133-136. o; *Midnight Cry* 1844. február 22. 243, 244. o.
22. *Midnight Cry* 1844. március 21. 284. o; 1844. április 4. 297. o; 1844. április 25. 325. o; *Advent Herald* 1844. március 27. 60, 61. o; 1844. április 3. 68, 69. o; 1844. április 24, 92, 93. o.
23. *Signs of the Times*, 1843. június 21. 123. o.
24. J. V. H.(imes) szerkesztő, „Tavaszi napéjegyenlőség”, *The Midnight Cry* 1844. április 4. 297. o.
25. A zsidó karaite – a karaite szó szerint „törvényhez való ragaszkodást” jelent – a kereszténység nyolcadik századában Anan alatt jelent meg. (Samuel Poznanski, „Karaite Literary Opponents of Saadia Gaon” *Jewish Quarterly Review* 10. kötet, 22-41. o; Ben Meir and the Origin of the Jewish Calendar” *Jewish Quarterly Review* 1897. október; Hastings, *Encyclopedia of Religion and Ethics*, 1913. évi kiadás 3. kötet, „Calendar (Jewish);” Albiruni, *Chronology of the Ancient Nations*, 68, 69. o; Henry Malter, *Saadia Gaon, His Life and Works*, 72., 81. o.)
26. Tiltakoztak az eredeti, Mózesi zsidó rabbinikus naptártól való eltérés ellen. A Szentírás szerint, a szent év a Nisan hónap új holdjával kezdődött, Júdeában az árpaaratása idején, mert abban a hónapban volt Húsvétkor, az árpakéve meglóbálásának áldozata. Palesztinában az árpa általában áprilisban érik. (Johann Jahn, *Biblical Archaeology* 22, 112. o; J. D. Michaelis, „Commentatio de Mensibus Hebraeorum” in Horne's *Introduction*, II. kötet, II rész, 7. fejezet 74. o, 74 és tovább; J. G. Buhle, „Economical Calendar of Palestine”, Calmet's *Dictionary of the Bible*, 700-707. o; Joseph Scaliger, *De Emendatione Temporum*, II. könyv, 107.) See *Prophetic Faith* II. kötet. 196-199. o.
27. Éppen ellenkezőleg, a rabbinikus zsidók a keresztény korszak negyedik századától kezdték az évet egy fix naptár szerint szabályozni, és a napéjegyenlőség legközelebb eső újholdjának első napjával kezdték az évet. Ennek következtében az ő Húsvétjuk márciusra esett, egy holdjárással hamarabb, amint ezt a milleriták világosan megértették és mondták. (*Midnight Cry*, 1843. április 27. 30. o.)
28. *Midnight Cry*, 1844. augusztus 2325. o.xeter-i táborösszejevetelről lásd 810-814. o. E megjegyzés pontosságát Lopeznek a korabeli zsidó „Lunar Naptára” tanúsította, melyet a Milleriták abban az időben használtak. (Moses Lopez, *A Lunar Calendar of the Festivals . . . Observed by the Israelites Commencing Anno Mundi 5566 and Ending in 5619* (1805-1859).
29. *Midnight Cry*, 1844. június 27. 398. o; *Signs of the Times*, 1843. június 21. 123. o; 1843. december 5. 136. o.
30. J. Ferguson, *az idézett műben*, I. kötet 334-337. o.
31. *Signs of the Times*, 1843. december 5. 134. o; *Midnight Cry*, 1844. február 2. 243, 244. o; 1844. április 11. 310. o; *Advent Herald*, 1844. március 20. 52, 53. o; 1844. március 27. 60, 61. o; 1844. április 10. 77. o.

32. *Signs of the Times*, 1843. december 20. 148. o.
33. *I. m.*; Eusebius, *Ecclesiastical History* (trans. By Cruse), VII. könyv. 32. fejezet, 322, 323. o.
34. *Signs of the Times*, 1843. december 5. 131. o; 1843. december 20. 148. o.
35. *Midnight Cry*, 1844. február 22, 243, 244. o.
36. *Midnight Cry*, 1844. február 22. 243, 244. o; *Advent Herald*, 1844. április 3, 69. o; *Midnight Cry*, 1844. június 27. 397. o; *Advent Herald*, 1844. augusztus 14. 15. o; *True Midnight Cry*, 1844. augusztus 22. Mass. Havervill, 1-4. o; *Midnight Cry*, 1844. október 10. 105-107. o.
37. Samuel S. Snow, *Midnight Cry*, 1844. május 2. 353. o. (ténylegesen 335. o.) (a zárójelben az eredeti.)
38. *Advent Herald*, 1844. augusztus 21. 20.o.; *Midnight Cry*, 1844. október 31. 140. o.
39. *True Midnight Cry*, 1844. augusztus 22. Az Exeter-i sátorösszejöveteltől lásd 810-814. o.
40. *I. m.*; (Lásd még Eusebius, *Proof of the Gospel*, X. könyv. 7. fejezet, 136, 137. o. (New York, 1920-as kiadás.)
41. Lásd William Hales, *A New Analysis of Chronology and Geography, History and Prophecy* (1830) II. kötet 518. o.
42. *True Midnight Cry*, 1844. augusztus 22.
43. *Midnight Cry*, 1844. június 27. 398. o; *Advent Herald*, 1844. augusztus 21. 20-30. o.
44. *Signs of the Times*, 1844. január 10. 175, 176. o.
45. *I. m.* 1843. május 17. 85. o.
46. *Mob Under Pretence of Law, or the Arrest and Trial of Rev. George Storrs*, 1-22. o.
47. *Bible Examiner*, 1880. március, 399. o.
48. *I. m.* 1850. július, 107. o.
49. *Bible Examiner*, 1880. március 401. o.
50. *Midnight Cry*, 1844. március 23. 355. o.
51. I. E. Jones kézzel írt levele Millernek, 1844. április 6.
52. George Storrs, *The Bible Examiner*, 3-15. o.
53. *I. m.* 15-30. o.
54. *I. m.* 33-57. o.